

ствар употребио и она је изгубитал своју индивидуалност односно ако је њено стање сада другачије због њене употребе и коришћења). Али ако купац ствар не може вратити из разлога што је она пропала или оштећена због неког недостатка на самој ствари који је и оправдао раскидање уговора, његово право на раскидање уговора не пропада, он га не губи. Нпр. продати и предати пољопривредни производ (купус и сл) је био добрим дијелом у стању трулења, па је морао бити уништен из разлога здравствене заштите. Исто тако, ако је ствар пропала од догађаја који се не може ставити на терет купцу или неком лицу за чије поступке он одговара, купац не губи право на раскидање уговора. Коначно, ако је дошло до пропасти ствари или њеног оштећења услед обавезе купца да прегледа ствар (нпр. нужен је био протек одређеног времена да се ствар прегледа или је приликом самог прегледа, који је вршен уобичајено, дошло до оштећења и пропасти ствари услед њених својстава). купац не губи право на раскидање уговора.

Право купца који је обавијестио продавца, благовремено и на прописан начин, о постојању недостатка, гаси се по истеку једне године, рачунајући од дана одашиљања обавјештења продавцу. Значи, купац је дужан у преклузивном року од годину дана од дана одашиљања обавјештења продавцу да своје право због недостатка на ствари отпочне користити односно да продавцу односно суду постави захтјев за коришћење својих права. Уколико у овоме року он то не учини, односна права му пропадају, он их више не може постављати.

Гаранција за исправно функционисање предате ствари. (Правило из чл. 501 - 507 ЗОО). Од одговорности за материјалне недостатке ствари треба разликовати гаранцију за исправно функционисање предате ствари коју даје продавац купцу односно коју даје произвођач ствари лицу које је набавља. Све је чешћа појава да произвођачи односно продавци тзв. техничке робе (машине, мотори, апарати и сл.) гарантују купцима исправно функционисање ствари у току одређено периода времена од момента њене куповине. Гарантује се да ће та ствар бити у исправном стању за означено вријеме. Гаранција за исправно функционисање ствари не искључује одговорност за материјалне недостатке ствари, него је управо надонуђује односно проширује. Гаранција се обично даје уговарањем односне клаузуле у основном уговору. За примјену правила гаранције се на поставља питање да ли је или не недостатак постојао у моменту предаје ствари купцу, те да ли га је овај требао или не уочити. Правила о гаранцији се имају примијенити чим се установи да ствар не може да служи својој намјени, без обзира када се недостатак појавио који спречава исправно функционисање ствари, свакако унутар рока који је одређен, под условом да се са ствари поступало уобичајено. Каква ће права купцу бити у случају када се установи да ствар не може да служи својој сврси, зависи на првом мјесту од закљученог уговора односно преузетих обавеза произвођача односно продавца. Уколико о овоме другачије није одређено, купац може захтијевати како од продавца тако и од произвођача да ствар оправи у разумном року или да му мјесто ње преда ствар

која функционише исправно. Купац има право и на накнаду штете коју је претрпио услед тога што је неко вријеме био лишен употребе ствари. То је вријеме од тренутка тражења оправке или замјене, па до њиховог извршења, тј. док му се ствар не врати односно док се не оправља. Уколико је вршена оправка ствари, гарантни рок се продужава за онолико вријеме колико је купац био лишен употребе ствари. Али, ако је извршена замјена ствари или њена битна оправка, гарантни рок почиње тећи поново у истом трајању од извршене замјене односно враћања исправљене ствари. Ако је замијењен један дио ствари, гарантни рок почиње тећи само за тај дио. Уколико продавац односно произвођач не изврши у разумном року оправку или замјену ствари, купац има право да уговор раскине или да снизи куповну цијену, сразмјерно вриједности недостатка на ствари односно њеној смањеној вриједности. Продавац односно произвођач ствари сноси трошкове преноса ствари до мјеста оправке односно замјене, као и трошкове враћања ствари купцу. Ризик преноса ствари пада на продавца односно произвођача. Када је у изради појединих дијелова ствари или у извршењу појединих радњи, учествовало више самосталних произвођача (тзв. кооперанти), њихова одговорност према финалном произвођачу за неисправно функционисање ствари, која потиче од тих дијелова или од тих радњи, престаје када престане одговорност финалног произвођача према купцу ствари.

ц) Пријем купопродајне цијене - Захтијевање пријема купопродајне цијене

Као што је продавац обавезан да преда купцу продату му ствар, исто тако је обавезан да од купца прими уговорену купопродајну цијену. Продавац је дужан да купопродајну цијену прими на начин, у вријеме и у мјесту како је то у уговору и предвиђено, односно како то предвиђају диспозитивна правила. Уколико продавац безразложно одбије пријем купопродајне цијене, пада у доцњу и дужан је да сноси посљедице доцње. У овом случају, као и кад продавац није дошао по купопродајну цијену, а то је био дужан да учини, купац има право да депонује код суда у корист продавца износе купопродајне цијене и на тај се начин ослободи своје обавезе из уговора. Ово потоње само у случају да је купац у свему поступио према уговору. Продавац није дужан да прими дјелимичну исплату купопродајне цијене ако то није у уговору нарочито наведено. Продавац је дужан да прими купопродајну цијену од трећег лица које за то има овлашћење по закону или уговору или има пристанак купца, као и од другог трећег лица, ако се купац томе не противи. Уколико продавац не прими исплату купопродајне цијене од ових лица пада у доцњу.

Овој обавези продавца одговара право купца да захтијева од продавца пријем купопродајне цијене. Купац се не мора сагласити с еве-